

1982

XXV. ŠP (2.–6. 6.)

Šrámkův Písek čtvrtstoletý, poprvé jako bienále. Tentokrát, jak jinak, byl věnován 65. výročí VŘSR a 3. sjezdu SSM. A nakonec se stal jedním z nejzajímavějších ročníků – „napěchován“ výbornými soubory, mj. pražskou Vizitou, skupinou Vpřed Divadla Sklep a samozřejmě Teatrzykem Český Těšín, který byl na ŠP již potřetí – přímo žhavá přehlídka! A namísto čtrnácti představení, jak tomu bývalo v letech minulých, roční pauza jich do Písku přivedla dokonce osmnáct – což výrazně omezilo čas k diskusím a zapříčinilo řadu nedorozumění, už pro samotnou skladbu programu: po sobě se často hrály kvalitativně zcela nesouměřitelné inscenace, a všechno to vyvolávalo napětí a nespokojenost...

Na zahajovacím večeru vystoupil soubor Kolektiv OKVS Brno II se svou úpravou Šrámkova *Měsíce nad řekou*. U publika uspěl českobudějovický soubor Střípek s Puškinovou *Slečnou selkou* a také *Klokotání* pražského souboru Mimosa. Zaujaly rovněž obě podoby Brechtových *Hovorů na útěku* brněnského Divadla X, první v režii Arnošta Goldflama, druhá od Zdeňka Turby Čecháčka. Českotěšínský Teatrzyk s nezaměnitelným rukopisem svého režiséra Janusze Klimszy předvedl místo ohlášeného *Macbetha* happeningový, resp. „imerzivní“ *Ring* (termín imerzivní se ještě neužíval) v podobě exkurze rozprostřené po celém objektu ZK Jitex. Někteří diváci ji pro tehdejší naprostou nezvyklost přijali s jistými rozpaky. S polským souborem přijela i dívčí skupiny Ciotky s „energickou a agresivní“ pantomimou s názvem *Ne!*

Hvězdou ročníku se ale stala pražská Vizita, jejíž strhující autorská a herecká kreace Jana Borna a Jaroslava Duška *Srslení aneb jeden den ze života Vilemína Čmelíka* (na harmoniku doprovázel Václav Koubek) neměla soupeře nejen humorem a strhujícím herectvím, také unikátním pohledem na svět a naprosto „údernou razancí a aktuálností“... Recitačně dadaistický „voiceband“ *A budeš hodný!* pražského studentského divadla Sklep (Recitační skupina Vpřed s vedoucím Lumírem Tučkem) publikum doslova ohromil svou „prudkou parodickou nadsázkou, která dosáhla klaunsky světonázorového životního gesta, zobrazujícího v rytmu diskotéky fasádu současného světa masové komunikace, masově vyráběných idolů“, jak píše Vladimír Just. Na toto rychlé střídání kvalitativně, tematicky i dramaturgicky nesouměřitelných představení některé soubory doplatily, např. královéhradecké Studio PH se *Sympoziem o stavu české kulturnosti za nežádoucí účasti Jana Nerudy* (Karla Dörrová, Stanislav Bělík a Miloslav Černý) nebo černošický Anfas s inscenací Evy a Vladimíra Zajícových *Theseus*; některá představení byla dohrávána jen před zbytky publika...

Objevila se samozřejmě i představení s určitým ideově-politickým podtextem, jako např. *Aurora* souboru Kolektiv Brno či „patetická“ dokumentární inscenace *Malá země* podle knížky sovětského komunistického „cara“ L. I. Brežněva v provedení souboru Orfeus VÚ Žatec. Na zcela opačném pólu se ale představil DK Jirásek z České Lípy s koláží ze hry W. Shakespeara ve zcela osobitém projektu *Sen královice Hamleta* (režie Václav Klapka) či Studio 02 z České Třebové, které rovněž na shakespearovské téma hrálo kabaretně pojatou *Komedii omylu* s názvem *Šejkspír ve Studiu* (režie Alexandr Gregar). Obě představení, byť jim porota přiznala určité kvality, na větší ohlas publika nedosáhla...

Z portugalského Porta přijelo pantomimické Teatro Art'Imagen s hrou F. Costy *O žebrákově, který touží být klaunem* a program nabídl i představení inspirativní: Nediadlo Ivana Vyskočila s hrou *Haprdáns aneb Hamlet, princ dánský ve zkratce*, k níž Ivan Vyskočil vedl seminář. Mladé studio Divadla na provázku Brno, nejstarší část jeho dětského studia, představilo japonské kjógeny v úpravě Huberta Krejčího s názvem *Hry a hříčky*.

Novým hlavním dramaturgem se stal student režie na DAMU Oldřich Kužílek; způsobil jistou kontroverzi svou kritikou lektorského sboru, ale také už při výběru programu – nebylo pozváno představení pardubického souboru Na drážce... Lektory byli Jiří Benda, kritik Petr Pavlovský, Ivan Vyskočil, Vladimír Just, Milan Cikánek a Vítězslava Šrámková, oba za ÚKVČ, Jaroslav Čejka, Oldřich Kužílek, Zdeněk Turba Čecháček, Jan Vedral a Vlasta Hofmannová. Scházel bohužel Pavel Bošek, který v roce 1980 zemřel.⁵⁴ Vladimír Just ve Zpravodaji vzpomíná na jeho osobitý humor a zvláště na jeho oblíbené rčení při uvádění diskusí: „Co vám budu povídat, to nejsou žádná fakta, to se opravdu stalo...“ Diskuse byly občas „vzrušené“ a „neuřiditelné“, někteří diskutující bojovně obhajovali své často „nekompromisní“ názory, většina však jen pasivně naslouchala: tak atmosféru seminářů komentuje novinářka Michaela Grimmová.⁵⁵

Vycházel „velkoformátový“ zpravodaj, dokonce s úvodním slovem tehdy nejvyššího svazáka Vasilu Mohority. Nechyběla výstava *Poezie ve fotografii*, byl seminář s promítáním filmu *O japonském divadle*, další filmy se promítaly v kině Svět, seminář o vztahu herce a loutky vedl Luděk Richter. Kromě portugalského souboru se zúčastnili i zahraniční pozorovatelé ze Švýcarska, SSSR, Maďarska, NDR, Rakouska a Spolkové republiky Německo. A bylo, jak jinak, obvyklé vedro...

Těžko bychom dnes našli v celé ČSSR dva tak profesionálně (to jest i intelektuálně!) vybavené klauny a zároveň občansky odvážné aktéry, kteří by ve dvouhodinové vichřici slov i situací nastavili dnešku humorné zrcadlo, jak to na letošním ŠP učinili dva studenti FFUK Jan Borna a Jaroslav Dušek z pražské Vizity. (Oba) navazují na tradici autorského „inspirovaného herectví“ V+W; tuto tradici však obohacují o postupy ryze epického „vyprávěného“ divadla. [...] V práci Vizity jsou patrné i vlivy Nediadla I. Vyskočila, jehož podněty jsou ovšem – jak ukázala právě písecká konfrontace Srslení a Haprdánse – zpracovány na zcela nové, kvalitativně odlišné úrovni rovnoprávného partnerského dialogu dvou skutečných jevištních osobností. (Just, Vladimír. Šrámkův Písek čtvrtstoletý. AS 1982, roč. 19, č. 9, s. 25)

Pardubické divadlo Na drážce se zúčastnilo krajské výběrové přehlídky na ŠP s Boškovou, Musilovou a Dvořákovou Experimentální dvouhodinovou dvakrát: v roce 1981 i 1982. Kromě toho s tímto představením dvakrát hostovalo v pražském Rubínu, takže ústřední pražský porotce z Puchmajerů [V. Just, pozn. ed.] měl dostatečně mnoho důvodů, že na jeho loňské kritické připomínky byl brán zřetel. [...] Z těchto snadno prokazatelných důvodů byli pardubičtí nakonec nominováni na ŠP jako jasná krajská „jednička“. Jenomže člověk míní a hlavní dramaturg ŠP mění (letos byl touto krajně nevďěčnou úlohou pověřen Oldřich Kužílek). Aniž by hlavní dramaturg představení v přepracované podobě viděl, „vetoval“ účast pardubických proti verdiktu poroty: jednal při tom přesně podle pozoruhodných zákonů profesora Parkinsona, tj. níže podepsaný ústřední porotce sehrál roli pomocného vnitropodnikového blba... (Ibid.)

Dvanáctého března jsem byl jmenován ústředním dramaturgem [ŠP]. Tu chvíli už byly pryč dvě krajské přehlídky – východočeská a jihočeská. Zbylých šest přehlídek jsem již zvládl. Sedmého dubna se sešla dramaturgická komise. Hovořilo se asi o 18 představeních. Jediný větší problém nastal při rozhodování o souborech z východočeské přehlídky, kterou jsem (jako naschvál!) nemohl vidět. Její porotce Vladimír Just navrhl tři soubory a dlouho odmítal určit mezi nimi pořadí. Nezbylo mi, než na základě dalších druhorukových informací výše uvedeného zaměření [tj. tvůrčího přístupu souborů, pozn. ed.] a nejlepšího svědomí rozhodnout nerozhodnutelné. (Kužílek, Oldřich. Jak se dělá ŠP. AS 1982, roč. 19, č. 9, s. 6)

54 Pavel Bošek se Šrámkova Písku zúčastnil nejméně dvacetkrát, naposledy byl na jeho XIV. ročníku.

55 Grimmová, Michaela. Na okraj. AS 1982, roč. 19, č. 9, s. 7.